

ANVENDELSE AF VIRKSOMHEDSFOR- LAGT UNDERVISNING

En analyse af omfang og erfaringer med virksomhedsforlagt undervisning på social- og sundhedsuddannelserne

2021

**Fællesudvalget for Erhvervsrettede
Velfærdsuddannelser**

Indholdsfortegnelse

1.	Konklusion	3
2.	Tiltag til videre anvendelse af virksomhedsforlagt undervisning.....	4
3.	Analysens baggrund.....	5
4.	Formål med analysen.....	5
5.	Metode og indhold	6
6.	Kort og godt om virksomhedsforlagt undervisning.....	7
	Samarbejdet om virksomhedsforlagt undervisning - en struktur i tre faser	8
	Fokus på de praktiske forhold i tilrettelæggelsen	9
7.	Tilrettelæggelse af virksomhedsforlagt undervisning.....	10
	Forskellige modeller for virksomhedsforlagt undervisning.....	10
	Den virksomhedsforlagte undervisnings placering under GF2.....	12
	Anvendelse af opgaver i den virksomhedsforlagte undervisning.....	12
	Følgeskab med fagperson.....	12
8.	Den indledende motivation for virksomhedsforlagt undervisning.....	13
9.	Udbytte og effekt af virksomhedsforlagt undervisning.....	14
	Praksisbilleder og forståelse af de to fagprofiler.....	15
	Kvalitet i uddannelserne og afklaring af elevens faglige interesser.....	17
	Relationsdannelse og refleksionskompetencer.....	18
	Skolernes vurdering af virksomhedsforlagt undervisning for elevers fastholdelse.....	19
10.	Opmærksomhedspunkter om virksomhedsforlagt undervisning	21
	Strukturen på forløbene.....	21
	Følgeskab med en fagperson.....	22
	Anvendelse af opgaver i den virksomhedsforlagte undervisning.....	23
	Appendix 1.....	25

1. Konklusion

Med udgangspunkt i nærværende analyse kan det konkluderes, at samtlige social- og sundhedsskoler anvender virksomhedsforlagt undervisning (VFU) for social- og sundheds-hjælperelever og social- og sundhedsassistentelever på grundforløb 2 (GF2) men på forskellige måder. Skolerne beretter om, at den virksomhedsforlagte undervisning er væsentlig for at afklare elevernes uddannelsesvalg samt for at fastholde elever, og ved at eleverne får mulighed for at gennemføre strukturerede besøg på arbejdspladserne, får de et indblik i praksis og et stærkt referencegrundlag, de kan bruge senere i deres skoleundervisning på GF2 og den samlede uddannelse.

Analysen fremlægger typiske modeller for tilrettelæggelse af den virksomhedsforlagte undervisning, og beskriver hvordan den virksomhedsforlagte undervisning understøtter en række positive effekter omkring undervisningens kvalitet og fastholdelse i uddannelsen. Analysen fremlægger endelig en række konkrete opmærksomhedspunkter om, hvordan man fremover kan fremme de eksisterende positive aspekter i den virksomhedsforlagte undervisning ved at fastholde og i nogle tilfælde justere på elementer.

De følgende forhold anses som væsentlige for at sikre et godt forløb omkring den virksomhedsforlagte undervisning:

- Kontakt mellem skole og arbejdsplads i god tid inden den virksomhedsforlagte undervisning finder sted
- Større kendskab og bevidsthed mellem samarbejdspartnerne ved at skrive den virksomhedsforlagte undervisning ind i den lokale uddannelsesplan (LUP).
- Kontinuerlig opfølgning under og efter forløbet, især da nogle elever er meget usikre.

På arbejdspladsen skal man sikre:

- Viden helt ud i den enkelte enhed i plejen om, at der er elever på besøg
- Opmærksomhed på de enkelte elever og deres særlige præferencer og reaktioner og på, at elever ikke kommer til at udføre opgaver uden støtte i noget, de ikke er klar til.
- Eleverne er primært på arbejdspladsen i "kiggepraktik", men selv om der er tale om observationer, kan der være behov for professionel opsamling og debriefing, hvis der opstår uforudsete eller voldsomme oplevelser.

På skolen skal man sikre:

- Hyppige kontakter med ansættende myndighed under forløbet
- Kontaktlærerens opmærksomhed på i samarbejde med arbejdsplads at følge op på elev-erfaringer, samt give mulighed for professionel bearbejdning af oplevelser, således at oplevelser sættes i faglig kontekst, begrebsliggøres og relateres til øvrige erfaringer, og herved ikke resulterer i unødvendigt frafald.
- Den stillede faglige opgave, som mange steder følger eleven ud i den virksomhedsforlagte undervisning og skal løses under opholdet, opleves af elever og arbejdspladser som relevante. Løsningen af dem under forløbet kan justeres med fokus på en tættere opfølgning på elevernes observationer, og dermed opbygning af deres observations- og refleksionskompetencer.

2. Tiltag til videre anvendelse af virksomhedsforlagt undervisning

Den virksomhedsforlagte undervisning på social- og sundhedshjælper- og -assistentuddannelsen foregår primært på GF2, hvor skolerne beretter om positive erfaringer. Det kan derfor være oplagt fremadrettet, at man i de lokale uddannelsesudvalg og øvrige eksisterende samarbejdsflader mellem arbejdspladser og skoler overvejer, om en VFU-model også kan anvendes allerede på grundforløb 1 (GF1), inden eleverne skal bestemme hvilken bestemt erhvervsuddannelse, de ønsker at søge ind på. Et VFU forløb på GF1 kan også være med til at afklare elevens beslutning om uddannelsesretning, når elever har gjort sig erfaringer med praksis inden for relevante jobområder. På nuværende tidspunkt anvender nogle af social- og sundhedsskolerne allerede VFU på GF1, som oftest består af et klassebesøg på f.eks. et plejehjem eller en daginstitution. Flere skoler fortæller dog, at det er en stor administrativ byrde for praksis, hvis den samme form for VFU, som anvendes på GF2, også skal anvendes på GF1. En anbefaling kan derfor være, at man i de lokale uddannelsesudvalg drøfter fordele og ulemper ved en tidligere anvendelse af virksomhedsforlagt undervisning, og hvordan det bedst kan organiseres med øje for blandt ressourceforbrug og elevernes progression og læringsberedskab.

I analysen beskrives det også, at skolernes og ansættende myndigheds samarbejde er vigtigt i planlægning og gennemførelse af virksomhedsforlagt undervisning. Derfor besøger ansættende myndighed mange steder skolerne, inden eleverne skal i VFU, hvilket gøres for at klæde eleverne på til, hvad der venter dem i praksis. Ved besøget på skolerne fortæller

ansættende myndighed bl.a. om, hvad uniformsetiketten er, om forventninger til eleverne og hvad de forventer ved ansættelsessamtalen – og kan derved være medvirkende til at sikre en gensidig forståelse af overgangskrav fra GF2 til hovedforløb. Det er derfor oplagt at overveje, om ansættende myndigheds besøg på skolerne yderligere kan styrkes, således at eleverne bliver klædt endnu bedre på til mødet med praksis.

3. Analysens baggrund

Fællesudvalget for Erhvervsrettede Velfærdsuddannelser (FEVU) gennemfører i 2020 og 2021 en række analyser om den konkrete gennemførelse af GF2 på social- og sundhedsuddannelserne. Analyserne gennemføres som led i en indsats, der følger op på anbefalingerne fra Task force-rapporten ”Veje til flere hænder ” (2020) om social- og sundhedsmedarbejdere, herunder fokus på bedre overgang mellem skole og praktik samt styrket kvalitet af praktikforløbene på social- og sundhedsuddannelserne.

Formålet med disse analyser er at give FEVU en større viden om den konkrete tilrettelæggelse af grundforløbet med henblik på i samarbejde med skoler og samarbejdspartnere at øge rekruttering, fremme indgåelse af fremrykkede uddannelsesaftaler og en højere overgangsfrekvens. Formålet er også at medvirke til forventningsafstemning mellem det faglige udvalg og skolerne om, hvad eleverne skal kunne efter afsluttet GF2.

Denne rapport formidler resultaterne af omfang og erfaringer med virksomhedsforlagt undervisning på GF2 på social- og sundhedsuddannelserne.

Tilrettelæggelsesformen virksomhedsforlagt undervisning har været anvendt nogen tid, men uden at FEVU har gennemført en systematisk opsamling på udfordringer og fordele ved denne tilrettelæggelsesform. Denne analyserapport præsenterer en sådan med udgangspunkt i viden-indsamling om regler og bekendtgørelser, projekter og forsøg der inddrager tilrettelæggelsesformen samt interview med skoler, arbejdspladser og elever.

4. Formål med analysen

Analysens formål er at etablere overblik over omfang og udbredelse af tilrettelæggelsesformen virksomhedsforlagt undervisning, hvilke modeller social- og sundhedsskoler og ansættende myndighed anvender, når de planlægger og gennemfører forløbene for social- og sundhedsassistentelever og social- og sundhedshjælperelever. indholdet i den virksomhedsforlagte undervisning, og de fordele og opmærksomhedspunkter der knytter sig til afholdelsesformen.

Analysens formål er også at skabe grundlag for en vurdering og diskussion af afholdelsesformens potentiale for at styrke rekruttering og en højere overgangsfrekvens, samt hvilke forudsætninger, der skal være til stede eller styrkes ved netop denne afholdelsesform.

5. Metode og indhold

Virksomhedsforlagt undervisning i den form, som består af afgrænsede forløb på arbejdspladserne i forbindelse med GF2 fremgår ikke som selvstændig kategori i uddannelsesstatistikker om erhvervsuddannelserne. Det er derfor ikke muligt at opnå viden om udbredelsen af tilrettelæggelsesformen ad den vej, så viden er i stedet indhentet ved telefoninterviews med udgangspunkt i strukturerede spørgeguides. Alle spørgsmål i spørgeguiden er ikke nødvendigvis blevet bragt i anvendelse i interviewene eller i den beskrevne rækkefølge, men har været vægtet i relation til den konkrete informants udgangspunkt og erfaring.

Der er gennemført interview med følgende aktører:

- Samtlige 14 social- og sundhedsskoler. Interviewene er gennemført med enten skolens uddannelseschef, uddannelsesleder eller den skole-praktikansvarlige konsulent for skolens social- og sundhedsuddannelser. I nogle tilfælde er der med en skole gennemført mere end et interview, hvis første interviewperson har vurderet, at en anden informant har kunnet bidrage med supplerende viden.
- Ansættende myndighed.
- Elever i uddannelse som enten social- og sundhedshjælper eller social- og sundhedsassistent. Eleverne havde på interviewtidspunktet netop deltaget i forløb med virksomhedsforlagt undervisning.

Data er efterfølgende blevet bearbejdet, analyseret og formidlet i denne rapport. Der er på baggrund af rapporten udarbejdet et formidlingsmateriale med best case for afholdelse af virksomhedsforlagt undervisning til hhv. skoler og ansættende myndigheder. Formidlingsmaterialet kan findes her: <https://www.sevu.dk/fevu/anvendelse-af-virksomhedsforlagt-undervisning-et-inspirationsmateriale>.

Analysereporteren vil indgå som beslutningsgrundlag for FEVU's arbejde med forslag til eventuelle justeringer og kvalitetsløft af virksomhedsforlagt undervisning.

Spørgeguides kan findes i rapportens appendix 1.

6. Kort og godt om virksomhedsforlagt undervisning

I Erhvervsuddannelsesloven beskrives det i §2, Stk. 2,¹ at det er muligt, at en del af skoleundervisningen på GF2 kan foregå i en virksomhed. Skoler og ansættende myndigheder kan indgå en aftale om, at en del af skoleundervisningen på GF2 forlægges til praktikken. Denne tilrettelæggelsesform kaldes formelt virksomhedsforlagt undervisning (VFU), uformelt kaldes det 'snusepraktik'. Der er en enkelt skole, som kalder disse forløb "praksisforlagt undervisning".

Erhvervsuddannelsesloven

§ 2. Uddannelserne tilrettelægges i almindelighed som vekseluddannelser, således at der senest efter gennemførelse af grundforløbet skiftes mellem skoleundervisning og praktikuddannelse.

Stk. 2. Der kan gennemføres ordninger, hvorefter dele af skoleundervisningen foregår i en virksomhed på grundlag af aftale mellem skole og virksomheder.

Formålet med virksomhedsforlagt undervisning er at give eleverne en større viden og forståelse for opgaverne i de enkelte jobfunktioner. Dette kan være med til at afklare uddannelsesvalget og forståelse af opgaverne i de enkelte jobfunktioner. Virksomhedsforlagt undervisning kan dermed give eleven mulighed for at opleve undervisning i praksis samt mulighed for at overføre teoretisk læring til en konkret praktisk faglig kontekst.

Virksomhedsforlagt undervisning kan derudover være med til at hjælpe elever med at få afstemt forventninger, så den elev, der bekymrer sig om de krav, der vil blive stillet på en arbejdsplads, muligvis kan få afmonteret bekymringer. Ligeledes kan eleven, som kan have urealistiske forventninger til jobbet, danne sig mere konkrete billeder af arbejdets indhold. Hermed styrkes alle elevers afklarings- og læringsproces.

Det er op til den enkelte institution i samarbejde med ansættende myndighed, at beslutte, hvordan virksomhedsforlagt undervisning konkret tilrettelægges ift. tidspunktet, strukturen for og indholdet i den virksomhedsforlagte undervisning. Udgangspunktet for tilrettelæggelsen er følgende i BEK nr. 1619 af 27/12/2019 § 18 stk. 2.: "Skolen bestemmer, om

¹ Bekendtgørelse af lov om erhvervsuddannelser, LBK nr. 1868 af 28/09/2021

undervisningen eventuelt skal ske ved samlæsning, herunder mellem unge og voksne, eller med andre uddannelser eller i form af virksomhedsforlagt undervisning med respekt for de fastsatte mål for uddannelsen og den forudsatte pædagogik og kvalitet”.

Samarbejdet om virksomhedsforlagt undervisning – en struktur i tre faser

Der er overordnet set tre faser i forløbene i samarbejdet omkring den virksomhedsforlagte undervisning, som er illustreret i figur 1.

FIGUR 1: VIRKSOMHEDSFORLAGT UNDERVISNING – FØR – UNDER - EFTER

Virksomhedsforlagt undervisning		
Før	Koordinering af aftaler Forberedelse af eleverne Udlevering af opgave til eleverne	Primært skole (Elev)
Under	Modtagelse af eleverne Deltagelse/observation af opgaver på arbejdspladsen Refleksion og løsning af den udlevede opgave	Primært arbejdsplads (Elev)
Efter	Opfølgning på forløbet Refleksion og feedback på opgave og forløb	Primært skole (Elev)

For at gennemføre virksomhedsforlagt undervisning på en succesfuld måde er det væsentligt at der samarbejdes godt om opgaverne både før, under og efter forløbet. Der er en betydelig opgave med koordinering og information inden forløbet, under forløbet modtager og guider arbejdspladsen eleven, og efter forløbet opsamles erfaringer og refleksioner samt gives feedback på opgaverne.

Herunder beskrives opgaverne i de enkelte faser uddybende:

Før: Der udføres en større koordineringsopgave – primært drevet af skolerne - med at træffe aftaler mellem arbejdspladser og elever, informere om elevernes besøg, GDPR-regler, tavshedspligt mv. Skolen udarbejder en opgave til eleverne og forbereder eleverne på, hvordan de kan løse opgaven.

Under: Under selve opholdet er det primært arbejdspladsen, som har ansvaret i forløbet. Arbejdspladsen modtager eleven og sørger for at introducere eleven til arbejdsopgaverne,

samt stiller sig til rådighed for elevens refleksion og opgaveløsning. Eleven har dog også en vejleder/kontaktperson på skolen. Eleven følger i den periode, de er på arbejdspladsen, som udgangspunkt arbejdstiden det pågældende arbejdssted med mødepligt, og skal følge de regler og bestemmelser, der er gældende på arbejdsstedet. Arbejdspladsen står typisk for at udlevere arbejdsbeklædning. Eleven opnår herved viden og erfaring om blandt andet tavshedspligt, etik og arbejdskultur.

Efter: Efter eleven har været i virksomhedsforlagt undervisning samles op på erfaringer fra forløbet. Dette kan gøres på forskellige måder, som ved ”studieforum” (nævnt af elev i interview) på den sidste dag på arbejdspladsen, som en refleksionsdag på skolen kort efter forløbet eller ved at erfaringer fra den virksomhedsforlagte undervisning inddrages i simulationslokalet, i de skriftlige opgaver og i skolens vejledning af eleven. Der kan foregå et efterarbejde i form af endelig afklaring af elevens uddannelsesvalg samt forberedelse på ansættelsessamtale. Det er typisk skolen som har hovedansvaret for opsamling og bearbejdning af elevens oplevelser og erfaringer samt give eleven feedback på opgaver, der er arbejdet med.

Fokus på de praktiske forhold i tilrettelæggelsen

Udover et grundlæggende godt samarbejde om det faglige indhold i den virksomhedsforlagte undervisning, er det på baggrund af interviewene kommet frem, at det også ofte kan være mindre praktiske forhold, som kan medvirke til at både arbejdsplads og elev oplever et godt forløb. De fleste social- og sundhedsskoler planlægger, at eleverne kan deltage i virksomhedsforlagt undervisning i elevernes egen bopælskommune for at mindske transporttiden for eleverne.

På mange skoler har man, inden eleverne sendes ud i virksomhedsforlagt undervisning, besøg fra praksis, som f.eks. kan være en praktikvejleder fra arbejdspladsen. Her møder eleverne på skolen en repræsentant fra ansættende myndighed, som eksempelvis gennemgår uniformsetiketten og introducerer arbejdspladskultur. Det praktiske kan også være små detaljer som at den besøgende elev kan få adgang til nøgle eller en midlertidig kode til arbejdspladsen under opholdet, sådan at eleven ikke skal ulejlige kolleger ved toiletbesøg eller behov for at bevæge sig rundt på arbejdspladsen.

Skolerne informerer ansættende myndighed i løbet af den første tid på GF2, hvor mange elever de forventer skal i virksomhedsforlagt undervisning for at klæde praksis på så godt

som muligt. Disse forskellige praktiske hensyn kan opleves som små detaljer, men interviewene giver indtryk af, at de er meget betydende for et godt forløb.

7. Tilrettelæggelse af virksomhedsforlagt undervisning

I dette afsnit redegøres for, hvordan man lokalt har organiseret forløbene med virksomhedsforlagt undervisning i forhold til:

- hvor mange dage forløbene varer
- hvornår i GF2 skoler og ansættende myndighed har besluttet, den virksomhedsforlagte undervisning skal ligge
- om der indgår en opgave i forløbet
- hvordan hensynet til elevens valg af uddannelse indgår i tilrettelæggelsen.

Som en hel overordnet iagttagelse gælder, at alle de 14 interviewede skoler anvender virksomhedsforlagt undervisning for social- og sundhedsassistentelever og social- og sundhedshjælperelever under GF2 og at det gælder, at når der gennemføres virksomhedsforlagt undervisning, er det samtlige elever på holdene, der deltager.

Forskellige modeller for virksomhedsforlagt undervisning

Skolerne anvender forskellige modeller for den virksomhedsforlagte undervisnings tilrettelæggelse og længde. Nedenfor er skolernes brug af virksomhedsforlagt undervisning sammenfattet til tre modeller for VFU-forløb, som ligeledes giver en generel karakteristik af forløbene:

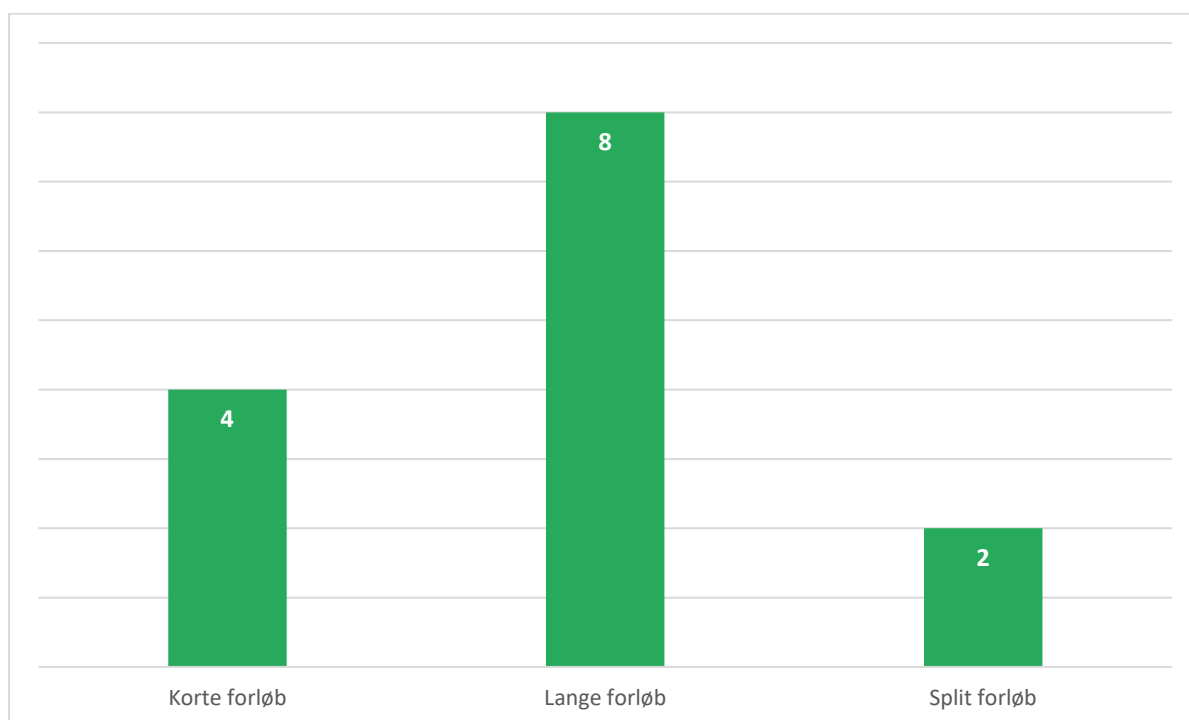
FIGUR 2: MODELLER FOR VIRKSOMHEDSFORLAGT UNDERVISNING

Antal dage anvendt på virksomhedsforlagt undervisning

I figur 3 ses skolernes anvendelse af de tre modeller for virksomhedsforlagt undervisning. Over halvdelen af social- og sundhedsskolerne anvender de 'lange forløb'. Disse forløb afholdes som sammenhængende forløb i et stræk, og hvor fem dage er det antal dage, som er mest anvendt. Fem skoler fortæller, at man i deres område anvender fem dage på forløbet. Blandt de øvrige tre skoler, der anvender 'lange forløb', nævner de, at der i deres område anvendes hhv. 6, 10 og 15 dage.

FIGUR 3: FORDELINGEN AF SKOLENS ANVENDELSE AF VIRKSOMHEDSFORLAGT UNDERVISNINGSFORLØB, ANTAL SKOLER

Kilde: Telefoniske interview med 14 social- og sundhedsskoler, juni - august 2021.

Skoler, der anvender 'korte forløb' fortæller om forløb på to dage (to skoler), tre dage (to skoler). Blandt de, der anvender 'Split-forløb', fortæller en af skolerne, at de fem dage i deres område er opdelt med en introdag efterfulgt af et forløb på fire dage på et senere tidspunkt. Det andet split-forløb er et forløb på tre + tre dage.

En skole fortæller at de på interviewtidspunktet er i gang med at evaluere varigheden og overvejer fremover at splitte de hidtil sammenhængende fem dage op i fx tre + to dage. Det handler om, at det kan være en stor mundfuld for eleverne fx at gennemføre fem dage i træk

og at skoler og arbejdspladser har opnået erfaringer med, at når der splittes op gives ”pusterum” og tid til anden form for refleksion, som kan modvirke unødigt frafald.

Den virksomhedsforlagte undervisnings placering under GF2

Figur 4 illustrerer, hvordan man på de enkelte social- og sundhedsskoler har valgt at placere forløbet med den virksomhedsforlagte undervisning i grundforløbet 20 uger. I figuren bemærkes det, at størstedelen af skolerne har valgt at placere det virksomhedsforlagte undervisningsforløb lige før halvdelen af GF2 er gennemført

FIGUR 4: PLACERING AF DEN VIRKSOMHEDSFORLAGTE UNDERVISNING PÅ UGENUMMER 1-20 PÅ GF2

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Bornholms Sundheds- og sygeplejeskole																				
Diakonissestiftelsen																				
Randers Social- og sundhedsskole																				
Social og sundhedsskolen Midt- og Vestjylland																				
Social- og sundhedsskolen Esbjerg																				
Social- og sundhedsskolen Fyn																				
Social- og sundhedsskolen Skive-Thisted-Viborg																				
Social- og sundhedsskolen Syd																				
Social- og sundhedsskolen Fredericia-Vejle-Horsens																				
SOSU H																				
SOSU Nord																				
SOSU Nykøbing Falster																				
SOSU Østjylland																				
Zealand Business College																				

Kilde: Telefoniske interview med 14 social- og sundhedsskoler, juni - august 2021

Enkelte skoler anvender virksomhedsforlagt undervisning i slutningen af GF2, men inden at eleverne skal søge praktikplads, således at elever har været ude i praksis, og dermed har opnået erfaringer inden de skal sende en ansøgning.

Anvendelse af opgaver i den virksomhedsforlagte undervisning

Den overvejende del af skolerne giver eleverne en opgave med ud i praksis. Opgaven skal være med til at sikre, at eleven får opfyldt formålet med den virksomhedsforlagte undervisning. Erfaringer omkring opgaverne bliver uddybet i et efterfølgende afsnit (s. 24f).

Følgeskab med fagperson

Det er indtrykket fra samtlige interviews, at man i tilrettelæggelsen er opmærksomme på at eleverne får indblik i de to social- og sundhedsuddannelsers fagprofiler og opgaver, f.eks.

gennem den udleverede opgave. Men det er ikke almindelig, systematisk praksis at social- og sundhedsassistent følger -assistent og social- og sundhedshjælper følger -hjælper. Erfaringer omkring følgeskab bliver uddybet i et efterfølgende afsnit (s. 22f).

Efter at analyserapporten i de ovenstående afsnit har kortlagt rammer og retningslinjer for virksomhedsforlagt undervisning, samt redegjort for de typiske modeller for afholdelse af den virksomhedsforlagte undervisning, vil resten af analysen bestå af tematiske afsnit omhandlende:

- Baggrunden for at skoler og arbejdspladser er kommet i gang med at arbejde med virksomhedsforlagt undervisning (afsnit 8. Den indledende motivation for virksomhedsforlagt undervisning)
- Udbyttet og effekten af virksomhedsforlagt undervisning (afsnit 9. Udbytte og effekt ved virksomhedsforlagt undervisning)
- Det skoler og arbejdspladser være særligt opmærksomme på i tilrettelæggelsen af den virksomhedsforlagte undervisning (afsnit 10. Opmærksomhedspunkter om virksomhedsforlagt undervisning).

8. Den indledende motivation for virksomhedsforlagt undervisning

Skolerne har anvendt virksomhedsforlagt undervisning gennem længere tid for social- og sundhedsassistentelever og social- og sundhedshjælperelever, men der er skoler, der fortæller, at anvendelsen af forløbene er blevet intensiveret efter erhvervsuddannelsesaftalen i 2018², der skulle øge søgningen til og gennemførslen af erhvervsuddannelserne. Efter denne reform kom der øget fokus på frafaldet på hovedforløb, og skolerne fik øje på, at de kunne anvende først besøg fra praksis på uddannelsen, og senere elevernes ophold på arbejdspladserne som en måde at overskride skellet mellem det boglige og det praktiske.

”En måde at give eleverne et endnu mere autentisk kig på virksomhedens arbejdsopgaver.”

Skolerne peger i interviews på forskellige baggrunde for at man i samarbejde med arbejdspladserne er gået i gang med at arbejde med den virksomhedsforlagte undervisning.

² ”Fra folkeskole til faglært - Erhvervsuddannelser til fremtiden”. Aftale mellem regeringen, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti. 22. november 2018.

En skole fortæller:

”Det primære mål for at gå i gang med virksomhedsforlagt undervisning, var at underbygge kompetencemålene, herunder at møde borgerne”.

En anden skole kobler virksomhedsforlagt undervisning til en kvalitetsaftale som er udviklet i samarbejde med de lokale kommuner, hvor man har en fælles målsætning om høj kvalitet i **alle** praktikforløb. Endelig er der skoler, som nævner, at motivationen for virksomhedsforlagt undervisning er at afklare eleven og dennes ønske om fagprofil. Den virksomhedsforlagte undervisning giver eleverne muligheden for at opleve og lære forskellen mellem de to fagprofiler i praksis, og derigennem forebygge senere frafald.

Nogle skoler anvender virksomhedsforlagt undervisning både på GF1 og på GF2, og på de skoler nævnes det, at virksomhedsforlagt undervisning på GF1 giver grundlæggende kendskab til praksis, mens virksomhedsforlagt undervisning på GF2 anvendes for at give eleverne øjne for de to fagprofiler.

Ifølge skolerne er arbejdspladsernes motivation for virksomhedsforlagt undervisning at etablere kontakter mellem elever og ansættende myndighed, som kan give en lettere vej til ansættelse. For eleverne synes motivationen først og fremmest at være at få snuset til praksis og - som de tre elevinterviews bar tydeligt præg af - at danne relationer til borgerne.

9. Udbytte og effekt af virksomhedsforlagt undervisning

Analysen har afdækket, at der ved virksomhedsforlagt undervisning opnås fire væsentlige effekter, som skaber udbytte for arbejdssteder og elever. Det drejer sig om: Praksisforståelse hos eleverne og bekræftelse af uddannelsesvalg, en tydeligere afklaring af faglige interesser hos eleverne som er med til at styrke kvaliteten i undervisningen, styrkelse af elevernes relations- og refleksionskompetencer samt endelig: At virksomhedsforlagt undervisning på GF2 har potentiel effekt på senere frafald på uddannelsen. Disse fire temaer belyses nedenfor med analyse og citater.

Praksisbilleder og forståelse af de to fagprofiler

Den helt centrale effekt, som skolerne påpeger der opnås ved virksomhedsforlagt undervisning er, at eleverne får billeder af faget i praksis i en konkret dagligdag, og opnår et klarere billede af de to fagprofiler og de faglige mål. I tilknytning hertil bliver de endvidere mere afklarede.

”Eleverne får et referencegrundlag. De får praksisbilleder. Det kvalificerer deres valg, og det ændrer dem, at de får en oplevelse af at de betyder noget ift. at kunne give borgerne nogle stjernestunder. Nogle bliver afklaret. Men det primære er ikke afklaring, det primære er de faglige mål.”

Dermed medvirker den virksomhedsforlagte undervisning til en styrket bevidstgørelse. Der er repræsentanter fra skolerne, som fremhæver, at det er noget især de yngre elever har fordele af. En uddannelsesleder forklarer, at det ofte ender i en positiv bekræftelse:

”Det er enormt sundt at se praksis tidligt i uddannelsesforløbet. Derudover er der flere elementer fra undervisningen, som særligt underbygges i den virksomhedsforlagte undervisning. Eleverne bliver derfor mere afklarede med deres uddannelsesvalg, og størstedelen af disse får en positiv afklaring og bekræftelse med deres uddannelsesvalg. Det er i høj grad de yngre elever, som bliver mere afklarede.”

Ifølge en repræsentant fra praksis er man i planlægningen af forløbene i den virksomhedsforlagte undervisning i ansættende myndighed meget opmærksom på, at det ikke i sig selv er et mål at eleven skal udfordres af belastende erfaringer, men skal have et realistisk indblik, som er afstemt i forhold til deres forudsætninger. Hun fortæller:

”Effekten og værdien af virksomhedsforlagt undervisning er, at de kommer til at vide hvad de er på vej hen til [jobbet og opgaverne], ..., men man behøver ikke mærke barskheden. De er så purunge. De er 15-16 år. De skal ikke partout se det hele. At folk tilsmudser sig selv. At folk dør. En udadreagerende borger. De skal have en mild indgang”

Ved de elev-interviews, der er gennemført i analysen, stod det tydeligt frem, at eleverne faktisk – og mest af alt – var interesserede i at ”komme i gang”, de ville tæt på og de ville gerne

danne relationer til borgerne. Her følger tre udvalgte udsagn fra de interviewede elever, som kan give et indtryk af, hvad de er optaget af – på vej til at blive fagpersoner:

”Jeg var ude hos en borger med PTSD, altså hun havde mistet sin mand ved et trafikuheld, og hun... ja, hun var dårlig og hun blev ensom, og hun blev ked af det, når vi skulle gå og hvor jeg så sagde, nå men hun blev da godt nok ked af det og hvor den medarbejder jeg var sammen med sagde, ja det gjorde hun, men det bliver hun altid, når vi går og vi kommer igen og så bliver hun glad, ... og altså... jamen vi gjorde det, at vi kiggede i hendes køleskab og så skrev vi ned hvad hun skulle købe, og så var det ligesom... ja altså vi gjorde noget for hende, ...”

”Jeg synes ikke tre dage er nok. Jeg kunne ikke nå at danne mig indtryk. Jeg kunne ikke nå og blive fortrolig. Jeg kunne ikke nå ... mine relationer.”

”Jeg var ude som udekørende, og det var rigtig godt. Jeg fik observeret og jeg fik også hænderne ned i noget, som... jeg havde ønsket mig.”

Som det fremgår af de ovenstående udsagn, opnår eleverne ved den virksomhedsforlagte undervisning praksisbilleder og dermed dels en styrkelse i deres afklaringsproces, dels et praktisk erfaringsgrundlag, og et kendskab til egne reaktioner og tanker, som de kan anvende generelt gennem uddannelsen, men også ved en efterfølgende ansættelsessamtale. Det styrker samtalen – for såvel ansættende myndighed som elev.

Skolerne fremhæver over for eleverne, at de skal anvende det opnåede erfaringsgrundlag aktivt ved samtalen – og nogle skoler har udviklet et ”læringsark” til formålet - både for at eleven kan vise, at de har opnået erfaringer, men også for at have en åben drøftelse med mulig kommende arbejdsgiver om, hvad de synes har været overraskende eller måske endda vanskeligt. Det giver en mulighed for at få en faglig samtale, men også at arbejdsgiver (praktikvejleder m.fl.) får en indsigt i eleven og kan være

De vigtigste effekter af virksomhedsforlagt undervisning

- Praksisforståelse og afklaring af uddannelsesvalg
- Større udbytte af undervisning
- Kan mindske risiko for unødigt frafald senere i uddannelsesforløbet
- Relations- og refleksionskompetencer

opmærksom på eleven og dennes erfaringer, præferencer og reaktioner under praktikken på hovedforløbet.

Kvalitet i uddannelserne og afklaring af elevens faglige interesser

Afklaringen omhandler ikke alene det overordnede valg af uddannelse, men kan også betyde, at eleverne bliver mere afklarede omkring deres faglige interesser. En uddannelsesleder fortæller:

”Virksomhedsforlagt undervisning har effekt. Det har det også i forhold til når de skal søge om elevpladser, så ved de også om de er mest interesserede i rehabilitering eller om de er blevet mere interesseret i livshistorie eller om de arbejder mere med velfærdsteknologi og kan på den måde tage nogle bedre valg i forhold til det sted, de vil søge hen.”

Skolerne oplever videre, at det at eleverne kommer i virksomhedsforlagt undervisning styrker undervisningen på skolen. Dette viser sig blandt andet i forbindelse med simulationsforløb i undervisningen, hvor man efter at eleverne er kommet tilbage på skolen kan arbejde med at simulere deres erfaringer fra praksis.

En elev bekræfter dette perspektiv:

”Jeg tror at det vil gøre at undervisningen i simulationslokalet kan blive meget bedre forstået på den måde at når man har været ude så vil man kunne forholde sig til det som nogle mere levende erfaringer.”

Skolerne kan også opleve, at eleverne bliver mere fokuserede på de emner, der interesserer dem, og dermed deltager med større motivation i undervisningen. En skole fremhæver, at der er en række elementer i GF2, eleverne særligt opnår begreb om gennem den virksomhedsforlagte undervisning. Det drejer sig om temaer som samarbejde, etik, lovgivning i ældreplejen, GDPR, krop og sundhed samt praktisk erfaring med forflytning, som efterfølgende kan udbygges i simulationslokalet.

En repræsentant fra praksis fortæller videre at elevernes faglige udbytte bliver udbygget og tydeliggjort, noget som ansættende myndighed lægger mærke til senere i ansættelsesprocessen:

”Ofte når vi har dem [eleverne i virksomhedsforlagt undervisning]: så får de et fortrykt ark, hvor de skriver, hvad de har gjort godt. Det hæfter de nogle gange ved i ansøgningen. Det lægger vi mærke til ved ansættelsen: Hvad er det ved dig, som er gået særligt godt, de små sejre – de små stjernestunder, som de har oplevet: Været med i en madsituation, eller hjulpet nogen op af sengen. Som ansættende myndighed oplever jeg, at de kan sætte ord på: ”Hvad kan jeg nu bedre lægge mærke til med det blik jeg har nu.” Jeg tror også man kan mærke det på skolerne. Lige pludselig får lærerne nogle medspillere i eleverne. Nogle, som holder sig til fx vakuumpakket mad, og tænker tanker om fx ”Lidt i hjertet – lidt i maven”. Altså elever, som er realistiske – og målrettede.”

Relationsdannelse og refleksionskompetencer

Det fremhæves fra skolerne, at der skabes konkrete kontakter under den virksomhedsforlagte undervisning, men også, at eleverne lærer hvordan man agerer kolleger og fagpersoner imellem, og at netop denne indsigt i og konkret indledende træning i professionel relationsdannelse er meget væsentlig for eleverne.

En elev fortæller:

”Det, der overraskede mig, det var meget ift. kommunikationen, og manglende dokumentation. At der var en blandt personalet der sagde, jeg gider ikke dokumentere det (xx), hvor vi herinde på skolen lærer at alt skal dokumenteres. Det med kommunikationen handlede om at jeg oplevede – men det var kun én gang – at en pårørende ikke var helt glad. Det var på et plejecenter. Personalet virkede delvist ligeglade. Der blev ikke svaret 100 % på det som den pårørende kom med. Det er noget med at finde tid til de pårørende. Det var noget med tiden.”

Citatet belyser, hvordan elever konkret kan knytte forbindelse mellem teori og praksis og give udtryk for deres refleksioner, som de tager med sig i uddannelsen.

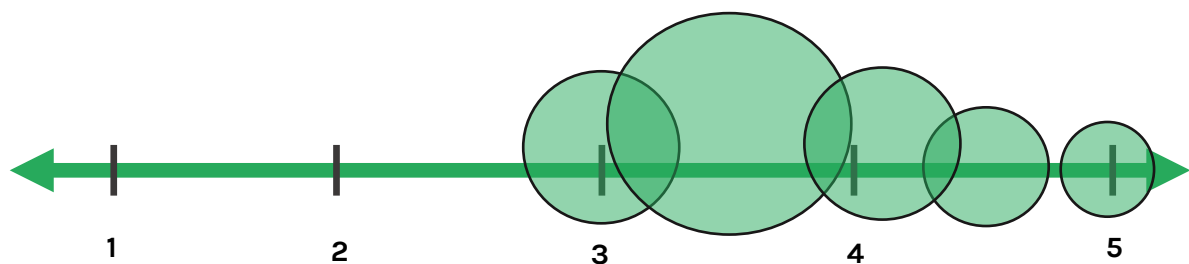
Skolernes vurdering af virksomhedsforlagt undervisning for elevers fastholdelse

På baggrund af analysen af de gennemførte interviews tyder det på, at virksomhedsforlagt undervisning er en indsats/metode, som kan være medvirkende til at mindske frafald senere i uddannelsen, hvis eleverne på GF 2 stifter bekendtskab med den praksis, de skal arbejde med.

Skolerne vurderer generelt, at effekten af virksomhedsforlagt undervisning er høj, forstået som at det er et væsentligt element i elevernes forståelses-, lærings- og afklaringsproces. Skolerne er i interviewene blevet bedt om at taksere den virksomhedsforlagte undervisnings indvirkning på fastholdelse i uddannelse, og blev bedt om at placere den virksomhedsforlagte undervisning på en skala fra 1 til 5, hvor 1 er: "det har ingen indflydelse på fastholdelse overhovedet", og 5 er "det er den vigtigste årsag til at elever i den målgruppe, som indgår i virksomhedsforlagt undervisning bliver fastholdt i uddannelsen."

Figur 5 viser, at mange af skolerne vurderer, at virksomhedsforlagt undervisning har en stor effekt på parameteren 'fastholdelse' via en mere grundfæstet og praksisbaseret afklaring. Seks skoler vurderer betydningen af den virksomhedsforlagte undervisning til at være 4 eller derover. Men der er også otte skoler, som vurderer at betydningen ligger på middelværdien 3 eller mellem 3 og 4, fordi mange andre faktorer påvirker elevernes valg.

FIGUR 5: SKOLERNES VURDERING AF SPØRGSMALET "HVOR STOR BETYDNING HAR VIRKSOMHEDSFORLAGT UNDERVISNING FOR ELEVERNES FASTHOLDELSE I UDDANNELSE"

Note: Cirklernes størrelse illustrerer antallet af skoler, som har angivet dette svar.

Spørgsmål: I hvilken grad vil I vurdere at anvendelse af virksomhedsforlagt undervisning har indflydelse på elevernes fastholdelse i uddannelsen? Skala fra 1 til 5. 1 = det har ingen indflydelse på fastholdelse overhovedet og 5 = det er den vigtigste årsag til at elever i den målgruppe, som indgår i virksomhedsforlagt undervisning bliver fastholdt i uddannelsen.

Kilde: Telefoniske interview med 14 social- og sundhedsskoler, juni – august 2021.

Skolerne fortæller gennemgående, at virksomhedsforlagt undervisning giver eleverne en værdifuld indsigt i det konkrete professionelle arbejde, og at det betyder noget for afklaringsprocessen. En skole sætter tal på, og fortæller:

".. Vi oplever et frafald fra 5-8 % efter snusepraktikken. De får indsigt i hvad det handler om. De yngre mennesker får et kropschok."

Dette bekræftes af eksempler fra andre skoler, som fortæller, at det er ca. 1 - 2 elever pr. hold, som stopper efter snusepraktik (på holdstørrelser på ca. 40). Frafaldsdata for GF2 (isoleret) for social- og sundhedsassistenter ligger mellem 11 - 13 % (i årene 2017-2019) og for social- og sundhedshjælpere mellem 11 og 15,5 % (i årene 2017-2019)³.

" For eleverne handler det meget om, hvordan praksis ser ud. Hvordan lugter der? Hvordan ser et gammelt menneske ud? Hvorfor folder huden? Hvordan er dynamikkerne? Hvad er en køreliste? Hvad er det for et erhverv?"

Skolerne er gennemgående enige i, at den samlede erfaring ved at møde praksis som en sanselig, kropslig og mental erfaring har en stor betydning. I den sammenhæng fremhæver de, at der skal være ressourcer både hos praksis og på skolen i forhold til at støtte godt op om eleverne.

I det følgende og sidste hovedafsnit vil analysen komme ind på hvilke forhold man skal være særligt opmærksomme på i fremtidig planlægning af virksomhedsforlagt undervisning.

³ Frafaldsdata for grundforløb 2 (isoleret) for social- og sundhedsassistenter ligger mellem 11 - 13 % (i årene 2017-2019) og for social- og sundhedshjælpere mellem 11 og 15,5 % (i årene 2017-2019). Datakilde: 'Frafald isoleret på grundforløbets 2. del' fra Børne- og undervisningsministeriets datavarehus bearbejdet af Sekretariatet.

10. Opmærksomhedspunkter om virksomhedsforlagt undervisning

Strukturen på forløbene

En række skoler er i gang med at evaluere på forløbene. Et af de forhold skolerne ser på er strukturen på forløbet, hvor der er nogle skoler som planlægger at splitte forløbene op, hvor de førhen har haft et samlet forløb på fem dage, i stedet vil planlægge med forløb på eksempelvis to + tre dage, idet det er opfattelsen, at de herved opnår en bedre mulighed for at kunne styrke elevernes læring. En skole-praktikansvarlig fortæller:

”.. den kobling og den refleksionsmetode som eleverne lærer ved at gennemføre snusepraktik under deres grundforløb, det hjælper dem så meget på hovedforløbet. Jo mere og jo tidligere man kan komme til at arbejde det ind, så meget desto bedre for eleverne, for de har så svært ved det [refleksionen.] på hovedforløbet, så jo tydeligere det kan gøres for dem jo bedre.... For i praksis er der en handledvang indbygget og de skal se, hvad det er, de kan gøre. De skal se en praksis, hvor man er nødt til at reagere. Så når man i grundforløbet kan hjælpe dem med at arbejde med refleksionen, er det en stor fordel.”

Skolerne fremhæver, at der ved den virksomhedsforlagte undervisning bliver opøvet en specifik kompetence, nemlig refleksionskompetencen, som anses som helt grundlæggende i faget – og for elevernes mulighed for at gennemføre uddannelsen. Den er der bedre mulighed for at understøtte ved forløb som gennemføres i split med tid til opsamling og refleksion på skolen og udpegning af fokusområder ved et senere ophold på arbejdspladsen.

Ved de elevinterviews, som er gennemført i denne analyse, peger en elev på at et forløb på tre dage er passende, mens to øvrige elever, som også deltog i et forløb på tre dage, oplevede forløbet som alt for kort, og ville kunne have ønsket sig en længere periode. Det handlede i særlig grad om at den værdi som eleverne i høj grad tilskriver arbejdet handler om relationer, og deres argumentation var at der ikke kan nås at dannes relationer, men man kan godt nå at få et kort indblik i praksis. En elev, som uddanner sig til social- og sundhedsassistent, og er kommet ind i uddannelsen via et FØR-SOSU-forløb, gav udtryk for at hun i forbindelse med sit FØR-SOSU-forløb havde været 3 ½ uge i praktik, og på den baggrund kunne hun sammenligne og fandt at et forløb på tre dage var for kort tid.

Følgeskab med en fagperson

På GF2 skal eleverne foretage deres endelige valg af en læreplads som enten social- og sundhedshjælper eller social- og sundhedsassistent. I planlægningen af den virksomhedsforlagte undervisning indgår derfor aftaler om, hvordan forløbet tilrettelægges med hensyn til hvordan eleverne får indsigt i opgaverne for en social- og sundhedsassistent og for en social- og sundhedshjælper. Eleverne bliver oftest mødt af en praktikvejleder på arbejdsstedet, men det varierer hvem eleverne følger i praksis. Det kan være vejledere eller ældre elever og det kan være enten en social- og sundhedsassistent eller en social- og sundhedshjælper eller andre fagprofiler.

Det er lidt forskelligt hvordan man vælger at organisere følgeskabet. Nogle steder i landet vælger man, at eleven skal følge den profil de selv lægger op til at ville vælge som uddannelse. Andre steder i landet oplever man det ikke som væsentligt, at en social- og sundhedsassistent følger en social- og sundhedsassistent og en social- og sundhedshjælper følger en social- og sundhedshjælper, men mere at det er væsentligt at eleven følger en bestemt fagperson, så de kan se hvilke arbejdsopgaver, de to fagpersoner har.

Interviews med skolerne – og også elevinterviewene - bekræfter det afklarende element ift. valg af uddannelse, men ikke så meget i form af et skift af uddannelse (selv om det også forekommer), men lige så meget en positiv bekræftelse af den erkendelsesproces eleverne er i gang med under deres uddannelse og dannelse som fagpersoner.

Her fortæller en elev:

”... Jeg var medhjælper i hjælper-rollen. Jeg blev bekræftet, jeg vil hellere være den der ringer, end den der bliver ringet til.”

Denne elev fremstod afklaret om sit valg, og med udtrykket hellere at være den der ringer, end den der bliver ringet til, var hun inde på at hun hellere ville have en rolle tæt på borgeren.

”... Jeg var udekørende. Enten var jeg passager i bilen sammen med medarbejderen, og en af dagene kørte jeg i egen bil og en af dagene var jeg på cykel. Jeg fulgtes med en hjælper og en dag med en af sygeplejerskerne, og en dag med en demenskoordinator. Jeg blev taget godt imod hele vejen. Jeg fandt ud af på de tre dage at jeg ikke vil være assistent, og tælle medicin.”

Hun var optaget af muligheden for at give omsorg, snarere end den rolle, hun blandt andet tillagde social- og sundhedsassistenten, som er en man ringer til, hvis man er i tvivl og som er én, som dispenserer medicin. En uddannelsesleder beskriver muligheden for afklaring gennem den virksomhedsforlagte undervisning på denne måde:

”... De følger den profil de selv lægger op til at vælge. Vi prøver om arbejdsgiverne kan være med til at vise dem forskellene. Forløbet er uddannelsesretningsafklarende. De bliver trænet i det, og undervisningen i den sidste del af forløbet fokuserer også på det: Er jeg klar til det her. De får et billede på ansvarsområdet for henholdsvis en assistent og en hjælper. Det ansvar som påhviler assistenter er jo stærkt. Derfor er uddannelsen det også. Vi har flest som kører i retningen fra social- og sundhedsassistent til social- og sundhedshjælper, men vi har også enkelte som kører social- og sundhedshjælper til social- og sundhedsassistent.”

Det synes at være klart, både gennem interviewene med eleverne og med skolerne, at denne afklaringsproces kræver kompetente professionelle omkring eleverne som kan støtte dem i at erfare deres observationer og bruge til dem at blive afklaret. Det være sig praktikvejlederne på arbejdspladsen eller undervisere/skole-praktikansvarlige/kontaktpersoner på skolerne.

Anvendelse af opgaver i den virksomhedsforlagte undervisning

På langt de fleste skoler vælger man at eleven får en opgave, som tages med ud i praksis. Denne opgave har til hensigt at medvirke til, at eleven opnår de faglige mål der er tilknyttet den virksomhedsforlagte undervisning. Eleverne bliver af skolen forud for forløbet forberedt til opgaven, som kan have et bestemt fokus. Opgaverne kan f.eks. omhandle temaer, som beskrevet med eksemplerne nedenfor, som er baseret på interviewene med eleverne:

- Tjek opbygningen af sundhedssystemet ved at undersøge den organisation hvor I var kommet hen
- Undersøg de ergonomiske principper i forhold til løsning af arbejdsopgaverne
- Udregn en borgers BMI
- Undersøg et møde med borgeren, og det fagsprog der bruges

Derudover arbejder skolerne med observationspunkter under den virksomhedsforlagte undervisning, som er forskellige i forhold til hhv. social- og sundhedsassistent- og social- og sundhedshjælperprofiler.

Opgaven er på flere skoler karakteriseret som værende en refleksionsopgave, hvor målet er, at eleverne skal kunne reflektere over, hvorfor en social- og sundhedshjælper/sundhedsassistent handler, som han/hun gør på baggrund af den faglige viden, eleven har tilegnet sig på skolen.

Mens eleverne er i den virksomhedsforlagte undervisning, skal eleven reflektere over sine oplevelser og skrive en opgave om dette. En elev fortæller:

"... Der kunne godt have været mere tid til at samle op på opgaven og observationerne ude på arbejdspladsen - enten med den praktikvejleder, som var vores vært eller med den vi fulgtes med den pågældende dag... det med at observere, der kunne det være godt at kunne gøre det, og finde tid til sammen med vejlederen lige at samle op og få taget observationen. Når man kommer hjem eller senere på dagen - så er observationerne ikke så friske.."

De gennemførte interviews med elever peger på, at det kan være en fordel fremover at sikre at eleverne har en mulighed for daglig sparring på opgaven. Det kan være der i højere grad skal planlægges med konkret opfordring til refleksion om opgaven, da eleverne gerne vil, men det for mange kan være svært at bede om tiden fra travle kolleger.

"Det kunne have været fedt lige at have haft nogen at vende opgaven med, men på den anden side, så fik vi et yderst brancherelevant indtryk, for der er fuldt skrald på, og man har prøvet at gøre det branche-relevant forstået på den måde at der er der ikke tid til at sidde og tænke. ... Ift. opgaven, så havde jeg ikke behøvet den opgave så meget. Jeg mener her på skolen, der øver jeg mig jo meget mere i at skrive opgaver, i snusepraktikken ville jeg egentlig hellere bare have tid til at tage del i det praktiske. Opgaven synes jeg egentlig godt at jeg kunne have undværet."

Der er elever, som peger på, at hvis der er ikke er tid til at de kan reflektere over opgaven sammen med de fagprofessionelle, vil de egentlig lige så gerne have den fulde tid til at suge til sig i praksis med observation eller løsning af konkrete arbejdsopgaver.

Appendix 1

Interviewguide til skoler

Virksomhedsforlagt undervisning	
Spørgsmål	Svar
Erfaringer	
<p>Hvad er baggrunden for at I er kommet i gang med og fortsat arbejder med virksomhedsforlagt undervisning for nogle elever på skolen?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvor lang tid har I anvendt virksomhedsforlagt undervisning • [Alternativ forslag til spørgsmålsformulering: Kan du huske hvad jeres intentioner var, da I gik i gang med virksomhedsforlagt undervisning - hvad tænkte I og ansættende myndighed at man kan opnå?] 	
Hvad er jeres erfaringer med brugen af Virksomhedsforlagt undervisning?	
Anvendes VFU også på GF1 - eller har I gjort jer tanker om at gøre det (samt på andre områder - f.eks. GF2 på PA?)	
Hvor meget anvender I virksomhedsforlagt undervisning for eleverne? - Antal dage	
Hvor langt henne i uddannelsesforløbet bruger I virksomhedsforlagt undervisning? - Og hvilke tanker ligger bag dette tidspunkt	
Har det indflydelse på graden af fastholdelse? - I hvilke grad vil I som skolen vurdere at anvendelse af virksomhedsforlagt mindske frafaldet - På en skala fra 1 til 5, hvor - 1 = det har ingen indflydelse haft på frafaldet - Og - 5 = det er den vigtigste årsag til at elever i den målgruppe, som indgår i VFU bliver fastholdt i uddannelsen?	

<p>Hvordan besluttes tilrettelæggelse af forløbet?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er det én kommune eller samtlige kommuner? - Kommunerne forpligter sig? - Hvad foregår der i praktikken? - Følger eleven en hjælper/assistent? - Er det et forløb tilrettelagt omkring en borger? - Følges en vejleder? 	
<p>Skelnes der i tilrettelæggelse af virksomhedsforlagt undervisning skelnes mellem social- og sundhedshjælperens og social- og sundhedsassistentens opgaver i den virksomhedsforlagte undervisning?</p> <ul style="list-style-type: none"> - På hvilke måder? 	
<p>Er forskel på tilrettelæggelsen af VFU for elever med uddannelsesaftale sammenlignet med elever uden uddannelsesaftale?</p>	
<p>På hvilke måder stiller virksomhedsforlagt særlige krav til samarbejde mellem skole og ansættende myndighed?</p>	
<p>Får skolen tilbagemeldinger fra ansættende virksomhed om erfaringer VFU?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvad er virksomhedernes erfaringer - hvad fortæller de jer? - Om eleverne og indtrykket af deres kompetenceudvikling og udbytte? - Om forløbets tilrettelæggelse? - Om samarbejdet med jer? - Drøftes erfaringerne i LUU? 	
<p>Har I yderligere at tilføje til jeres erfaringer med VFU?</p>	
<p>Vejledning</p>	
<p>Hvilke overvejelser har I gjort jer ved brugen af VFU?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvad skal andre kommuner/arbejdsgivere være opmærksom på ved brug af denne ordning? Herunder mulige udfordringer? 	

Interviewguide til ansættende myndighed

Virksomhedsforlagt undervisning	
Spørgsmål	Svar
Erfaringer	
<p>Hvad er baggrunden for at I er kommet i gang med og fortsat arbejder med virksomhedsforlagt undervisning hvor elever besøger jer på arbejdspladsen under deres grundforløb 2?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvor lang tid har I anvendt virksomhedsforlagt undervisning? 	
<p>Hvad er jeres erfaringer med brugen af Virksomhedsforlagt undervisning?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvad er effekterne og værdien for jer som arbejdsplads? • [evt. supplere med: Hvad tror I er effekterne og værdien for eleverne?] • [evt. supplere med: Hvad tror I er effekterne og værdien for skolen?] • Er der noget som har overrasket jer ved at arbejde med virksomhedsforlagt undervisning? • Har der været udfordringer? - Hvilke? 	
<p>Hvordan er forløbet med elever i virksomhedsforlagt undervisning sammenlagt hos jer?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Antal dage - Hvad gør I inden forløbet? - Hvad foregår under forløbet? - Hvordan afsluttes/afrundes forløbet? - Følger eleven en hjælper/assistent? - Hvem følger ellers eleverne? (vejleder/leder- Overvejelser bag?) - Er det et forløb tilrettelagt omkring en borger? - Overvejelser vedrørende de opgaver eleverne deltager i og de opgaver de udfører? - Evaluering og erfaringsbearbejdning? - Andet? 	
<p>Skelnes der i tilrettelæggelse af virksomhedsforlagt undervisning skelnes</p>	

<p>mellem social- og sundhedshjælperens og social- og sundhedsassistentens opgaver i den virksomhedsforlagte undervisning?</p> <ul style="list-style-type: none"> - På hvilke måder? 	
<p>Anvender I erfaringerne fra VFU senere hen?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ved ansættelsessamtaler? - Under hovedforløbet? - Ved andre begivenheder? 	
<p>Oplever I at virksomhedsforlagt undervisning har indflydelse på i hvor grad det lykkes at fastholde elever i uddannelse?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Baggrund for jeres svar? - [Anvend evt. dette som uddybende spørgsmål: I hvilke grad vil I vurdere at anvendelse af virksomhedsforlagt mindske frafaldet på uddannelsen - På en skala fra 1 til 5, hvor - 1 = det har ingen indflydelse haft på frafald overhovedet - Og - 5 = det er den vigtigste årsag til at elever i den målgruppe, som indgår i VFU bliver fastholdt i uddannelsen?] 	
<p>Hvordan foregår tilrettelæggelse af virksomhedsforlagt overordnet?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arbejder I sammen med andre arbejdspladser i området? – og hvordan foregår det? - Hvordan foregår samarbejdet i LUU? Med skolerne? Med eventuelle andre? - Hvordan fordeler I eleverne; efter område eller opgavetyper eller andet? 	
<p>Er forskel på tilrettelæggelsen af VFU for elever med uddannelsesaftale sammenlignet med elever uden uddannelsesaftale?</p>	
<p>Får I som arbejdsplads tilbagemeldinger fra skolerne om erfaringer med VFU?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvad er skolernes erfaringer - hvad fortæller de jer? - Hvad fortæller eleverne og indtrykket af deres kompetenceudvikling og udbytte? - Om forløbets tilrettelæggelse? - Om samarbejdet med jer? 	

- Drøftes erfaringerne i LUU?	
Har I yderligere at tilføje til jeres erfaringer med VFU?	
Vejledning	
Hvilke overvejelser har I gjort jer ved brugen af VFU? - Hvad skal andre kommuner/arbejdsgivere være opmærksom på ved brug af denne ordning? Herunder mulige udfordringer?	

Interviewguide til elev

Virksomhedsforlagt undervisning	
Spørgsmål	Svar
Erfaringer	
Hvad er dine erfaringer med at have været i Virksomhedsforlagt undervisning? <ul style="list-style-type: none"> • Hvad er effekten og værdien for dig? • [evt. supplere med: Hvad tror du er effekterne og værdien for arbejdspladsen?] • [evt. supplere med: Hvad tror du er effekterne og værdien for skolen?] • Er der noget som har overrasket dig ved at være i virksomhedsforlagt undervisning? • Er der noget der har overrasket dig? • Har der været udfordringer? - Hvilke? 	
Hvordan har dit forløb været sammensat? <ul style="list-style-type: none"> - Antal dage - Hvordan forbereder I jer som elever? - Hvad foregår under opholdet på arbejdspladsen? - Hvordan afsluttes/afrundes forløbet? - Følger du en hjælper/assistent? - En vejleder/leder? Erfaringer? - Er det et forløb tilrettelagt omkring en borger? - Er det et forløb tilrettelagt omkring et fagligt tema? 	

<ul style="list-style-type: none"> - Overvejelser vedrørende de opgaver du har deltaget i? - Evaluering og erfaringsbearbejdning? - Andet? 	
<p>Skelnes der i tilrettelæggelse af virksomhedsforlagt undervisning skelnes mellem social- og sundhedshjælperens og social- og sundhedsassistentens opgaver i den virksomhedsforlagte undervisning?</p> <ul style="list-style-type: none"> - På hvilke måder? 	
<p>Tror du at du vil anvende dine erfaringer fra VFU senere hen?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ved ansættelsessamtaler? - Under hovedforløbet? - Ved andre begivenheder? 	
<p>Betyder den virksomhedsforlagt undervisning noget for dig i forhold til din fortsatte uddannelse? Baggrund for dit svar?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dit faglige fokus/din faglige interesse? - Din motivation for jobområdet? 	
<p>Får du som elev tilbagemeldinger fra arbejdspladsen eller skolen ift. dit besøg og erfaringerne med at have elever på arbejdspladsen?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fra arbejdspladsen? - Fra skolen? 	
<p>Har du yderligere at tilføje til dine erfaringer med VFU?</p>	
<p>Vejledning</p>	
<p>Hvad skal andre elever/kommuner/arbejdsgivere være opmærksom på ved brug af VFU? Herunder mulige udfordringer - og hvordan man kan løse dem for eleverne?</p>	